

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â nodi anghenion chwarae a dewisiadau plant a phobl ifanc, ac annog a chefnogi'r gwaith o ddatblygu manau chwarae o fewn y lleoliad gwaith chwarae a fydd yn diwallu anghenion a dewisiadau plant a phobl ifanc wrth chwarae.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. dadansoddi gwybodaeth am anghenion a dewisiadau chwarae
2. cefnogi chwarae hunangyfeiriedig

Mae'r safon hon ar gyfer gweithiwr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae sydd â'r nod pennaf o ddarparu cyfleoedd i blant a phobl ifanc chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon hon ar gyfer staff sydd â rhywfaint o gyfrifoldeb am y lleoliad chwarae ac eraill sy'n gwneud cyfraniad mawr i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth fyfrio.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Dadansoddi gwybodaeth am anghenion a dewisiadau chwarae

1. casglu gwybodaeth am chwarae plant a phobl ifanc gan ddefnyddio amryw o **ddulliau**
2. dadansoddi gwybodaeth i nodi anghenion a dewisiadau chwarae plant a phobl ifanc
3. ymgynghori â phlant a phobl ifanc ac ystyried eu syniadau ynglŷn ag anghenion a dewisiadau chwarae
4. ymchwilio a nodi nifer o **leoedd chwarae**, deunyddiau ac adnoddau a fydd yn diwallu anghenion chwarae plant a phobl ifanc

Cefnogi chwarae hunangyfeiriedig

5. cefnogi'r gwaith o greu **mannau chwarae** i ddiwallu anghenion plant a phobl ifanc, y gallan nhw eu haddasu i ddiwallu eu hanghenion a'u dewisiadau eu hunain
6. rhoi cymorth i blant a phobl ifanc ddewis ac archwilio'r amryw **fannau chwarae** eu hunain
7. bodloni polisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol wrth greu **mannau chwarae**
8. gadael cynnwys a bwriad y chwarae i'r plant a'r bobl ifanc
9. defnyddio sawl arddull ymyrraeth i gefnogi chwarae hunangyfeiriedig
10. cynnal fframiau chwarae y plant a'r bobl ifanc pan fydd angen
11. arsylwi ar chwarae ac ymateb i giwiau chwarae yn ôl y cam yn y cylch chwarae
12. cefnogi plant a phobl ifanc i brofi **heriau ac ansicrwydd** ac ymyrryd dim ond pan fydd angen

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Dadansoddi gwybodaeth am anghenion a dewisiadau chwarae a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi.
2. gwaith ymchwil o ddisgyblaethau eraill sy'n llywio ein dealltwriaeth o fuddion chwarae yn y tymor hir a'r tymor byr
3. yr offer a'r fframweithiau y gellir eu defnyddio er mwyn casglu a gwerthuso gwybodaeth am brofiadau chwarae plant a phobl ifanc
4. y gall y lleoliad chwarae helpu plant a phobl ifanc i ddeall eu hunain a'r byd o'u cwmpas
5. y **mathau o chwarae** sy'n darparu dewis eang o brofiadau chwarae sy'n cael eu derbyn yn gyffredinol mewn gwaith chwarae
6. y **mathau o chwarae** a'r **disgrifwyr hwyliu** sy'n gysylltiedig â chwarae a sut i'w hadnabod
7. sut i adnabod hwyliu plant a phobl ifanc
8. prif gamau datblygiad plentyn a sut mae'r rhain yn effeithio ar anghenion ac ymddygiad chwarae plant
9. pwysigrwydd defnyddio amryw o **ddulliau** i ddadansoddi anghenion a dewisiadau chwarae plant
10. y rhwystrau i fynediad, gan gynnwys anableded ymhlith eraill, y gall rhai plant a phobl ifanc eu hwynebu a sut i fynd i'r afael â'r rhain
11. sut mae gwahanol fathau o **fannau chwarae**, deunyddiau ac adnoddau yn gallu diwallu anghenion a dewisiadau plant a phobl ifanc

Cefnogi chwarae hunangyfeiriedig

12. pwysigrwydd cefnogi'r gwaith o greu **mannau chwarae** y gall plant a phobl ifanc eu haddasu i ddiwallu eu hanghenion a'u dewisiadau
13. ffyrdd o gynnig cymorth i blant a phobl ifanc ddewis ac archwilio'r amryw **fannau chwarae** drostyn nhw eu hunain a phwysigrwydd gwneud hyn
14. nodi ffyrdd o gynllunio a chael y deunyddiau ac adnoddau sydd eu hangen ar gyfer amryw o **fannau chwarae** gwahanol
15. y polisïau a'r gweithdrefnau cyfreithiol, rheoleiddio a sefydliadol cyfredol mewn perthynas ag iechyd a diogelwch yn y **mannau chwarae**

a sut ydych chi'n eu hystyried

16. pwysigrwydd gadael cynnwys a bwriad y chwarae i'r plant a'r bobl ifanc eu hunain

17. y mathau o gymorth y bydd arnoch angen eu darparu, a sut i benderfynu pryd y mae'n addas i wneud hynny, pan fydd plant a phobl ifanc yn wynebu **heriau ac ansicrwydd**

18. amryw o ddulliau ymyrraeth ar gyfer cefnogi chwarae hunangyfeiriedig

19. sut i nodi a diffinio ffrâm chwarae

20. prif gamau'r cylch chwarae

21. sut i adnabod ciwiau chwarae ac ymateb iddyn nhw

22. pam dylid rhoi cyfle i blant a phobl ifanc brofi **heriau ac ansicrwydd** a phwysigrwydd cefnogi cymryd risigau derbyniol wrth chwarae

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Dulliau

1. arsylwi ar y man chwarae a'r lleoliad gwaith chwarae
2. arsylwi ar /a rhyngweithio rhwng plant a phobl ifanc
3. trafodaeth gyda rhieni a / neu ofalwyr
4. myfyrio gyda staff eraill
5. ymgynghori; ffurfiol ac anffurfiol

Man(nau) chwarae

1. ffisegol
2. affeithiol
3. dros dro
4. parhaol
5. seiber

Heriau ac ansicrwydd

1. corfforol
2. emosiynol
3. ymddygiad
4. amgylcheddol

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth****Mathau o chwarae**

1. chwarae cyfathrebu
2. chwarae creadigol
3. chwarae dwfn
4. chwarae dramatig
5. chwarae archwiliadol
6. chwarae ffantasi
7. chwarae llawn dychmyg
8. chwarae ymsymudol
9. chwarae meistrolgar
10. chwarae gwrthrych
11. chwarae rôl
12. chwarae sgarmes
13. chwarae cymdeithasol
14. chwarae sosi-dramatig
15. chwarae symbolaidd
16. chwarae ailddangosol

Disgrifwyr hwyliau

1. hapus
2. annibynnol
3. hyderus
4. allgarol
5. ymddiriedus
6. cytbwys
7. gweithredol neu wedi'i drochi
8. tawel ei feddwl

Dulliau

1. arsylwi ar y lle chwarae a'r lleoliad gwaith chwarae
2. arsylwi ar / a rhyngweithio rhwng plant a phobl ifanc
3. trafodaeth gyda rhieni a / neu ofalwyr
4. myfyrio gyda staff eraill
5. ymgynghori; ffurfiol ac anffurfiol

Man(nau) chwarae

1. ffisegol
2. affeithiol
3. dros dro
4. parhaol
5. seiber

Heriau ac ansicrwydd

1. corfforol
2. emosiynol
3. ymddygiad
4. amgylcheddol

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a manau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae ac hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Dulliau Ymyrraeth

Gwahanol ddulliau mae modd i'r gweithiwr chwarae eu ddefnyddio yn y lleoliad gwaith chwarae. Gall y rhain amrywio o ddim ymyrraeth o gwbl i fathau penodol o ymyrraeth, ac fe allan nhw gynnwys: aros i gael gwahoddiad i chwarae; galluogi i'r plant chwarae heb ymyrraeth; galluogi i blant a phobl ifanc archwilio'u gwerthoedd eu hunain; gadael i'r plant a'r bobl ifanc wella eu perfformiad eu hunain, gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu ar gynnwys a diben y chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu pam eu bod yn chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu beth sy'n ymddygiad priodol; a dim ond trefnu pan fod ar y plant a'r bobl ifanc eisiau i chi wneud hynny

Ciwiau chwarae

Mynegiant wyneb, iaith neu iaith y corff sy'n cyfleu dymuniad y plentyn neu'r unigolyn ifanc i chwarae neu sy'n gwahodd eraill i chwarae

Cylch Chwarae

Llif cyflawn y chwarae o'r ciw chwarae cyntaf gan y plentyn, dychweliad y byd tu allan, ymateb y plentyn i hyn a datblygiad pellach y chwarae at y pwynt lle bydd y chwarae yn gyflawn. Mae'r cylch yn cynnwys y metalwd, y ciw, y dychweliad, y ffrâm, difwyniad, dilead ac arddangos.

Fframiau chwarae

Ffin faterol neu ffin nad yw'n faterol sy'n cadw'r chwarae yn gyflawn.

Anghenion Chwarae

Yr hyn y mae'n rhaid i blant a phobl ifanc unigol ei gael er mwyn gallu chwarae, ond nad yw bob amser ar gael iddyn nhw am wahanol resymau; er enghraifft, diffyg mynediad, oedolion goramddiffynnol, diffyg manau yn yr awyr agored, ac ati.

Dewisiadau chwarae

Yr hyn mae plant a phobl ifanc yn ymddiddori ynddo ac yn dewis ei chwarae – ar sail eu profiadau blaenorol.

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo

fod yn gorfforol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seiber.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Staff

Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol amdany'n nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, neu o dan hyfforddiant.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW9
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	dadansoddi; cefnogi; chwarae hunangyfeiriedig; theorïau gwaith chwarae